

Elektroonilise side seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõukohase seadusega laiendatakse elektroonilise side seaduses (ESS) isikute ringi, kes võivad raadiosidet piirata. Samuti täpsustatakse, millistes olukordades on võimalik raadiosidet piirata. Praegu kehtiv regulatsioon ei vasta enam väljakujunenud julgeolekuolukorrale. Samuti ei ole võimalik raadiosidet piirata väljaõppe või teadus- ja arendustegevuse eesmärgil.

Võrreldes seni kehtinud korraga ei pane seaduse eelnõuga kavandatavad muudatused osapooltele uusi kohustusi, mistõttu halduskoormus ei muutu. Eelnõukohase seadusega antakse raadioside piiramiseks juurde õigusi, mis vastavad paremini tänaseks väljakujunenud julgeolekuolukorrale.

Lisaks muudetakse eelnõukohase seadusega riigilõivuseaduse (RLS) sätet, mille kohaselt on raadioside piiramiseks vajaliku sagedusloa taotlemine vabastatud riigilõivust. See muudatus on vajalik, kuna eelnõuga laiendatakse nende isikute ringi ja eesmäärke, kes ja mis eesmärgil saavad raadiosidet piirata.

Eelnõuga kaasneb valdavalt positiivse mõju riigi julgeolekule, elutähtsate teenuste toimepidevusele ning droonitõrje ja sellega seotud väljaõppe ning arendustegevuse võimaldamisele. Eelnõu ei suurenda ettevõtjate, inimeste ega vabaühenduste halduskoormust, kuna neile ei panda uusi kohustusi. Samas võib nende jaoks avalduda vähene ja ajutine mõju mobiilsideteenuste kättesaadavusele raadioside piiramise mõjupiirkonnas. Raadioside piiramine võib mõjutada ka lennunduses kasutatavaid sagedusi, kuid seda tingimusel, et raadiosidet piiravat seadet kasutatakse lennujaama läheduses. Selliste riskide maandamiseks on loodud mehhanism, mis nõuab raadiosidet piirava seadme kasutamiseks sagedusluba. Vastava sagedusloa annab selleks TTJA, kes kaalub sagedusloa andmisel erinevaid riskitegureid ja seab nende maandamiseks sagedusloale vajalikud tehnilised tingimused.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiits- ja Digiministeeriumi sideturgude talituse juhataja asetäitja Mart Laas (mart.laas@justdigi.ee) ja peaspetsialist Liisi Moks (liisi.moks@justdigi.ee) ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti sagedushalduse talituse juhataja Erko Kulu (erko.kulu@ttja.ee) ja ekspert Endrik Kriisa (endrik.kriisa@ttja.ee).

Eelnõu ja seletuskirja on keeletoimetanud Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Moonika Kuusk (teenistusest lahkunud).

1.3. Märkused

Eelnõukohase seadusega muudetakse elektroonilise side seaduse redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 30.12.2025, 18 ja riigilõivuseaduse redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 09.04.2026, 3

Kõnealune eelnõu on seotud Riigikogu õiguskomisjonis 05.05.2026 menetlusse võetud korrakaitseseaduse ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga (mehitamata õhusõidukite tõrje rollijaotus) [902 SE](#) ja Riigikogu riigikaitsekomisjonis 07.05.2026 menetlusse võetud Kaitseväe korralduse seaduse muutmise ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga (lahinguvalve) [907 SE](#).

Korrakaitseseaduse ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu reguleerib riigikaitseobjektide kaitsmist raadioside piiramise abil.

Kaitseväe korralduse seaduse muutmise seaduse üheks eesmärgiks on võimaldada lahinguvalves oleval kaitseväelasel kasutada erivahendina raadioside segajat. Kehtiv elektroonilise side seaduse § 115 lg 1 punkt 1 sätestab, et kaitsevägi võib raadiosidet piirata üksnes riigikaitsealist tähtsust omava tähistatud objekti territooriumil. Selline piirang kitsendab oluliselt eesmärgi täitmise võimalusi, mida kaitseväe korralduse seaduse muutmise seadusega taotletakse. Elektroonilise side seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seadus laiendab raadioside piiramise õiguseid kaitseväe jaoks ning ei piiritle seda ainult objekti territooriumiga.

Eelnõu vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthääle enamus.

2. Seaduse eesmärk

Seaduse eesmärk on laiendada raadioside piiramise õigust, et tagada avaliku korra ja riigi julgeoleku kaitse nii ohu ennetamisel, tõrjumisel kui ka korrarikkumise kõrvaldamisel. Samuti tekiks võimalus kasutada raadioside piiramist väljaõppel ja tehnoloogia arendamisel, mis on väga olulised võimed muutunud julgeolekuolukorras.

Raadioside piiramist (segamist) reguleerib Eestis ESS-i § 115, mille kohaselt tohib raadiosidet piiravat seadet kasutada üksnes avaliku korra ja riigi julgeoleku tagamiseks Kaitsevägi, vangla ning sisejulgeolekut tagav asutus.

Raadiosidet piirava seadme kasutamiseks peab selle omanik taotlema Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametilt (edaspidi *TTJA*) sagedusloa.

Justiits- ja Digiministeerium küsis 2025. aasta kevadel asjaosaliste arvamust, kas raadioside piiramise õigusega isikute ringi ning piiramise aluseid oleks vaja laiendada. Samuti küsisime tagasisidet praeguse sagedusloa menetlemise protseduuri ja menetluse kestuse kohta.

Arvamust küsiti Siseministeeriumilt, Kaitseministeeriumilt, Kliimaministeeriumilt, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt, Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskuselt, Transpordiametilt, Kaitseväe peastaabilt, Kaitseliidult, Politsei- ja Piirivalveametilt, Kaitsepolitseiametilt, Telia Eesti AS-ilt, Elisa Eesti AS-ilt, Tele2 Eesti AS-ilt, Levira Eesti AS-ilt, Riigiside Sihtasutuselt, AS-ilt Eesti Varude Keskus, OÜ-lt VKG Energia, Elering AS-ilt, Enefit Power OÜ-lt, Elektrilevi OÜ-lt, Imatra Elekter AS-ilt, AS-ilt Jetoil, AS-ilt Alexela, Neste Eesti AS-ilt, Circle K Eesti AS-ilt, AS-ilt Olerex, AS-ilt Tallinna Lennujaam, AS-ilt Tallinna Sadam, Lennuliiklusteeninduse AS-ilt, Sisekaitseakadeemialt, Eesti Lennuakadeemialt ja Kaitseväe Akadeemialt.

Tagasisidet andsid Siseministeerium, Kaitseministeerium, Kliimaministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Kaitseväe peastaap, Transpordiamet, Kaitsepolitseiamet, Eesti Lennuakadeemia, Sisekaitseakadeemia, Lennuliiklusteeninduse AS, AS Eesti Varude Keskus, Eesti Energia AS, Elektrilevi OÜ, Elering AS, Elisa Eesti AS ja Telia Eesti AS.

Julgeolekuolukorrast lähtuvalt on tekkinud vajadus laiendada mehitamata õhusõidukite tõrjeks kasutatavate raadiosidet piiravate seadmete kasutusõigust, et tagada riigi jaoks kriitilise taristu kaitse. Näiteks on eesmärk luua võimalused kaitsta elektrilajaamasid, gaasipaigaldisi või kütuste ladustamiseks kasutatavaid objekte. Vastavad sätted on käesolevast eelnõust välja võetud, kuna riigikaitseobjektide kaitset käsitleb korrakaitseseaduse ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (mehitamata õhusõidukite tõrje rollijaotus) ([902 SE](#)).

Samuti on oluline tõhustada mehitamata sõidukite tõrjumiseks vajalikku väljaõpet. Selles näevad endal selget rolli ja vajadust raadioside piiramise õiguse järele Lennuakadeemia, Sisekaitseakadeemia ja Kaitseväge Akadeemia.

Eestis on mitu ettevõtet, kes arendavad ja ehitavad mehitamata sõidukeid või raadiosidet piiravaid seadmeid. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi hinnangul on äärmiselt oluline, et sellistel ettevõtjatel oleks võimalus oma tooteid katsetada, sh juhtudel, kui raadioside ei toimi. Selleks on vaja luua õiguslikud eeldused raadioside piiramiseks katsetamise eesmärgil. Vastasel juhul ei oleks võimalik Eestis tegutsevatel tootjatel oma toodete kvaliteeti hinnata ja nad ei suudaks konkureerida teistes riikides tegutsevate tootjatega. Metroserdi rakendusuringute keskus arendab praegu aktiivselt mehitamata õhusõidukite tehnoloogiat. Ühe võimaliku arengusuunana nähakse muu hulgas katsekeskkonna loomist (polügoon), kus saaks pakkuda tootjatele võimalust katsetada mehitamata sõidukeid olukorras, kus raadioside on häiritud või katsetada raadioside piirajate tööd.

HÕNTE § 1 lõike 2 punkti 1 kohaselt ei koostatud enne seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsust. Eelnõu on kiireloomuline väljakujunenud julgeolekuolukorra tõttu. Eelnõuga luuakse võimalus Eesti kaitsetööstuse arendamiseks näiteks mehitamata sõidukite valdkonnas, kuna neile tootjatele antakse võimalus oma toodangu katsetamiseks olukordades, kus mehitamata sõidukite juhtimiseks vajalik raadioside ei toimi. Eestis toodetakse muu hulgas ka raadioside piiramiseks vajalikke seadmeid. Eelnõu loob võimalused toodetud seadmete katsetamiseks.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 muudetakse elektroonilise side seadust.

Punktiga 1 täiendatakse § 14 lõikega 1¹. Vastava lõike lisamine on vajalik, kuna see sätestab, milliseid sagedusloa andmisest keeldumise aluseid ei ole võimalik arvestada raadioside piiramiseks vajaliku sagedusloa andmisel. Näiteks on sellised juhtumid vaba raadiosageduskanali puudumine või oht raadiohäirete tekkimiseks. Kuna raadioside piiramise eesmärk ongi raadiohäirete tekitamine kasutuses oleval raadiokanalil, siis nimetatud keeldumise alused ei ole põhjendatud.

Punktiga 2 täiendatakse § 21¹ lõikega 5, mille kohaselt võib TTJA kõrgendatud kaitsevalmiduse, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal anda või muuta raadioside piiramise sagedusloa ilma §-s 115 sätestatud menetluskorda järgimata, kui see on vajalik avaliku korra või riigi julgeoleku tagamiseks. Sellise erandi sätestamine on vajalik, kuna kõrgendatud kaitsevalmiduse, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal võib olla olukordi, kus vajalik sagedusloa tuleb väljastada oluliselt kiiremini, kui sagedusloa väljastamise kord seda tavatingimustel võimaldaks.

Punktiga 3 muudetakse § 115 lõiget 1, kus sätestatakse juhud, kellel ja mille korral on lubatud raadiosidet piirata. Seni kehtiva korra kohaselt on võimalik raadiosidet piirata vaid avaliku korra ja riigi julgeoleku tagamiseks. Vastav õigus on olemas Kaitseväel, vanglal ja sisejulgeolekut tagaval asutusel. Praeguseks väljakujunenud julgeolekuolukorras ei ole need alused ja isikute ring enam piisavad. Raadioside piiramise vajadused on väga erinevad, seda võidakse rakendada näiteks mõne isiku kaitseks (riigipea visiit), pommikahtluse korral või ka juba konkreetse pommi või mehitamata õhusõiduki kahjutuks tegemiseks. Seega võib olla vajadus raadioside piiramiseks nii ohu kahtluse korral kui ka juba korrarikkumise tõrjumiseks.

Suur ohutegur on mehitamata õhusõidukid ja nende tõrjumine. Üks võimalus neid tõrjuda on häirida sidekanaleid, mida nad kasutavad, ehk mõjutada raadiosidet piirava seadmega, mille tulemusel on võimalik mehitamata õhusõiduk maandada enne sihtmärgini jõudmist. Samas ei saa märkimata jätta, et ohtu võivad kujutada ka mehitamata maismaa- ja meresõidukid.

Lisaks on väga oluline harjutada raadioside piiramist ja mehitamata sõidukite tõrjumist väljaõppe eesmärgil, milleks praegune regulatsioon tegelikult õigust ei anna. Eelnõu annaks raadioside piiramise kasutamise õiguse väljaõppe eesmärgil Kaitseväele, Kaitseliidule ja vanglale ka julgeolekuasutusele (Kaitsepolitseiamet ja Välisluureamet), Päästeametile, Politsei- ja Piirivalveametile ja õppeasutusele, mis tegutseb siseturvalisuse, riigikaitse või lennunduse valdkonnas. Selliste õppeasutustena peetakse silmas Sisekaitseakadeemiat, Lennuakadeemiat ja Kaitseväge Akadeemiat.

Samuti luuakse võimalus raadioside piiramiseks teadus- ja arendustegevuse eesmärgil. Eestis kasvab mehitamata sõidukite tööstus, kuid tooteid on vaja katsetada ka olukordades, kus nende juhtimiseks vajalik raadioside ei toimi. Kehtiv õigus sellist võimalust ette ei näe. See võib omakorda tekitada olukorra, kus tootjad lahkuvad Eestist riikidesse, kus sellised võimalused on neile loodud. Mehitamata sõidukite tootjatele ei nähta ette otsest õigust taotleda raadioside piiramise sagedusluba. Toodete katsetamiseks on neil võimalik kasutada loodavaid polügoone, kuhu Kaitseväge, Kaitseliit või Sisekaitseakadeemia on raadiosidet piiravad seadmed paigaldanud. Tööstus (kolmas isik) saab katsetada vastavatel polügoonidel kokkuleppel selle omanikuga. Lisaks on üks oluline mehitamata sõidukite katsetamise võimaluste pakkuja Metroserdi rakendusuuringu keskus, kes saaks samuti oma polügoonil luua võimaluse raadioside piiramiseks.

Kuna Eestis valmistatakse muu hulgas ka raadioside piiramiseks vajalikke seadmeid, siis on äärmiselt oluline, et ka need ettevõtted saaksid oma seadmeid katsetada. Selliste ettevõtete puhul ei ole mõistlik, et nad hakkaksid igaüks endale sobilikku katsekeskkonda avatud ruumis looma. Nendel juhtudel saaksid ettevõtted katsetada raadioside piiramiseks mõeldud seadmeid teiste isikute loodud sobilikus keskkonnas. Seda oleks võimalik teha näiteks Kaitseministeeriumi või Siseministeeriumi haldusalas olevatel polügoonidel.

Punktiga 4 täiendatakse § 115 lõikega 1¹.

Lõige 1¹ defineerib raadioside piiramise mõiste.

Punktiga 5 muudetakse § 115 lõikes 2 olevat volitusnormi, mille kohaselt kehtestab täpsema raadioside piiramise tingimused ja korra Vabariigi Valitsus.

Punktiga 6 tunnistatakse kehtetuks § 115 lõige 3, kuna puudub vajadus majandus- ja kommunikatsiooniministri 21. septembri 2005. aasta määrusele nr 109 „Nõuded

elektromagnetilisele kiirgusele ja raadioside piiramisele“¹. Määrus kordab paljuski ESS-is sätestatud ning sellise kordamise järele puudub vajadus. Vajalikud sätted viiakse üle käesoleva eelnõu punktis 5 nimetatud uude volitusnormi.

Punktiga 7 korrastatakse seaduse normitehnilist märkust direktiivi 2014/53/EL² osas. Lisades viited direktiivile (EL) 2022/2380³, komisjoni delegeeritud määrusele (EL) 2023/1717⁴ ning direktiividele (EL) 2024/2749⁵ ja (EL) 2024/2839⁶. Nimetatud direktiivi muudatused on varasemalt üle võetud majandus- ja taristuministri 04.07.2016 määrusega nr 46 „Nõuded raadioseadmele ja nõuetele vastavuse tõendamise kord“⁷ ning majandus- ja infotehnoloogiaministri 18.07.2023 määrusega nr 47 „Olulised nõuded raadioseadmetele eesmärgiga tagada raadioseadme koostalitlusvõime lisatarvikutega“⁸.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse riigilõivuseadust.

Eelnõuga muudetakse RLS-i § 31 lõike 2 punkti 7, mille kohaselt on raadioside piiramise õigust omav isik raadioside piiramisel vabastatud riigilõivust. Kehtiva RLS-i kohaselt on riigilõivust vabastatud raadioside piiramise õigust omav isik raadioside piiramisel avaliku korra ja riigi julgeoleku tagamiseks.

Eelnõu annab edaspidi õiguse raadiosidet piirata ka teatavatele õppeasutustele väljaõppeks ning teadus- ja arendustegevuseks. Nimetatud eesmärgid aitavad suurendada riigi elutähtsate teenuste toimepidevust, loovad eeldused arendada tõhusamaid tehnoloogiaid mehitamata sõidukite tõrjumiseks ning vajalike tehniliste oskustega inimeste väljaõpetamiseks. Eeltoodu põhjal on mõistlik mitte kehtestada riigilõivu, kui taotletakse sagedusluba raadiosidet piiravate vajalike seadmete kasutamiseks.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus kasutatakse ESS-i terminoloogiat. Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on vastavuses Euroopa Liidu õigusega.

¹ [Nõuded elektromagnetilisele kiirgusele ja raadioside piiramisele](#).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv [2014/53/EL](#) raadioseadmete turul kättesaadavaks tegemist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/5/EÜ (ELT L 153, 22.5.2014, lk 62–106).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv [\(EL\) 2022/2380](#), 23. november 2022, millega muudetakse direktiivi 2014/53/EL raadioseadmete turul kättesaadavaks tegemist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (ELT L 315, 07.12.2022, lk 30–43).

⁴ Komisjoni delegeeritud määrus [\(EL\) 2023/1717](#), millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/53/EL seoses laadimispiistikute ja laadimise sideprotokolli tehnilise kirjeldusega kõigi raadioseadmete kategooriate või klasside puhul, mida on võimalik juhtmega laadida (ELT L 223, 11.09.2023, lk 1–3).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv [\(EL\) 2024/2749](#), millega muudetakse direktiive 2000/14/EÜ, 2006/42/EÜ, 2010/35/EL, 2014/29/EL, 2014/30/EL, 2014/33/EL, 2014/34/EL, 2014/35/EL, 2014/53/EL ja 2014/68/EL vastavushindamise, nõuetele vastavuse eelduse, ühtsete spetsifikatsioonide vastuvõtmise ja turujärelevalve hädaolukorramenetluste osas, mis on tingitud siseturu hädaolukorrast (ELT L, 2024/2749, 08.11.2024).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv [\(EL\) 2024/2839](#), millega muudetakse direktiive 1999/2/EÜ, 2000/14/EÜ, 2011/24/EL ja 2014/53/EL toidu ja toidu koostisosade, välitingimustes tekitatava müra, patsientide õiguste ja raadioseadmete valdkonna teatavate aruandlusnõuete osas (ELT L, 2024/2839, 07.11.2024).

⁷ [Nõuded raadioseadmele ja nõuetele vastavuse tõendamise kord](#).

⁸ [Olulised nõuded raadioseadmetele eesmärgiga tagada raadioseadme koostalitlusvõime lisatarvikutega](#).

6. Seaduse mõjud

Eelnõuga laiendatakse raadioside piiramise õigust omavate isikute ringi ning täpsustatakse raadioside piiramise aluseid ja korda. Muudatused mõjutavad eeskätt riigi julgeolekut ja avalikku korda tagavaid asutusi, TTJA-d, asjaomaseid õppeasutusi ning mehitamata sõidukeid või raadiosidet piiravaid seadmeid arendavaid ettevõtteid. Mõju avaldub peamiselt riigi julgeoleku, avaliku korra ja riigiasutuste töökorralduse valdkonnas ning kaudselt ka majanduses kaitsetööstuse ja tehnoloogiaarenduse võimaluste paranemise kaudu. Olulist sotsiaalset, demograafilist, keskkonna- ega regionaalset mõju eelnõuga eeldatavalt ei kaasne. Vähene ja ajutine mõju võib avalduda mobiilsidesideteenuste kättesaadavusele raadioside piiramise mõjupiirkonnas. Samuti võib raadioside piiramine segada lennundussageduste kasutamist eeldusel, et piiratakse vastavaid sagedusi lennujaama läheduses. Negatiivsete mõjude maandamiseks on aga sätestatud kohustus, et raadiosidet piirava seadme kasutamiseks on vajalik taotleda TTJA-st sagedusluba. Sagedusloa andmisel saab TTJA kaaluda erinevaid tehnilisi tingimusi, mis maandaksid negatiivseid mõjusid.

Praegu on õigus raadiosidet piirata Kaitseväel, vanglal ja sisejulgeolekut tagaval asutusel avaliku korra ja riigi julgeoleku tagamise eesmärgil.

Ukraina sõja õppetunnid näitavad selgelt, et elutähtsate teenuste osutamiseks kasutatavaid objekte rünnatakse mehitamata õhusõidukitega. Sellised objektid võivad olla näiteks elektrilajaamad, kütusehoidlad jne. Raadioside piiramine on üks meede, mida saab kasutada oluliste objektide kaitseks mehitamata õhusõidukite vastu, kuna raadioside puudumisel on võimalik seade alla kukutada või objektist mööda juhtida. See meede ei taga objektide jaoks saajaprotsendilist kaitset, kuna mehitamata õhusõidukid võivad sihtmärgile ka lukustuda või töötada sellistel sagedustel, mille segamiseks raadiosidet piiravad seadmed ei ole ette nähtud, kuid sellest hoolimata aitab raadiosidet piiravate seadmete kasutamine mehitamata õhusõidukitest tingitud ohtusid maandada.

Lisaks reaalse ohu tõrjumisele on väga oluline, et mehitamata sõiduki tõrjet oleks võimalik praktiliselt käsitleda õppeasutustes, kes tegelevad näiteks siseturvalisuse, riigikaitse või lennunduse valdkonnas. Need asutused on näiteks Sisekaitseakadeemia, Lennuakadeemia ja Kaitseväe Akadeemia. Kehtiva regulatsiooni kohaselt ei ole võimalik raadiosidet väljaõppe eesmärgil piirata.

Eestis tegutseb mitu ettevõtet, kes toodavad mehitamata sõidukeid ja kelle toodang vajaks katsetamist ka sellistes olukordades, kus raadioside ei toimi. Selleks on vaja raadioside piiramisega luua katsetamiseks piirkonnad, kus mehitamata sõidukite juhtimiseks vajalik raadioside puudub. Praktikas tähendab see õppepolügoone, kus on võimalik raadioside piirata selliselt, et see tavapärasest igapäevaelu ei häiriks. Kehtiva regulatsiooni kohaselt ei ole võimalik raadiosidet piirata teadus- ja arendustegevuse eesmärgil.

Oluline on rõhutada, et eelnõuga ei panda kellelegi kohustust hakata raadiosidet piirama, vaid antakse selleks õigus.

Eelnõul on positiivne mõju Justiits- ja Digiministeeriumi, Kaitseministeeriumi ja Siseministeeriumi haldusalale, kuna see annab võimaluse raadioside piiramise kasutamiseks ka väljaõppe otstarbel.

Positiivne mõju on ka teadus- ja arendustegevusega tegelevatele ettevõtetele ning õppeasutustele, mis tegelevad siseturvalisuse, riigikaitse või lennunduse valdkonnas. Kehtiva õiguse kohaselt neil raadioside piiramise õigust ei ole.

Eelnõu peamiseks sihtrühmadeks on eelpool nimetatud asutused ja ettevõtted, kelle tegevus on seotud riigi julgeoleku või avaliku korra tagamisega ning institutsioonid ja asutused, kes tegelevad mehitamata sõidukite (õhk, vesi, maismaa) kasutamise väljaõppe või nende tehnoloogiate arendamisega. Hinnanguliselt peaks vastavate ettevõtete ja asutuste hulk jääma alla 30.

Raadioside piiramine mõjutab selle mõjupiirkonnas viibijate jaoks sideteenuste kättesaadavust, kuid seda vähesel määral. Oluline on rõhutada, et raadioside piiramist rakendatakse üksnes vahetu ohu tõrjumise hetkel ning raadioside piiramist võimaldavad seadmed ei tööta alaliselt. Ohu tõrjumisest saadav kasu kaalub üle võimaliku kahju, mida võib kaasa tuua raadioside lühiajaline häirimine.

Juhul, kui edaspidi lennutatakse ilma eelneva kooskõlastuseta mehitamata õhusõidukeid lennukeelualas, kus on kasutuses ka raadiosidet piiravad seadmed, siis tähendab see seda, et eksisteerib oht, kus mehitamata õhusõiduki omanik jääb oma varast ilma, kuna see võib maandamisel puruneda.

Raadioside piiramine võib mõjutada ka lennunduses kasutatavaid sagedusi, kuid seda tingimusel, et raadiosidet piiravat seadet kasutatakse lennujaama läheduses. Selliste riskide maandamiseks on loodud mehhanism, mis nõuab raadiosidet piirava seadme kasutamiseks sagedusloa. Vastava sagedusloa annab selleks TTJA, kes kaalub sagedusloa andmisel erinevaid riskitegureid ja seab vajadusel nende maandamiseks sagedusloale vajalikud tehnilised tingimused.

Teoreetiliselt võib raadioside piiramine mõjutada ka haiglates kasutatavate seadmete tööd, mis töötavad WiFi või mobiilsidevõrgus, kuid seda ennekõike ohuolukorra tõrjumisel ja eeldusel, et ohuolukord on tekkinud haigla läheduses. Väljaõppe ning teadus- ja arendustegevuse käigus raadioside piiramine ei mõjuta haiglate tööd, kuna sellisel juhul toimub raadioside piiramine polügoonidel.

Väljaõppe ning teadus- ja arendustegevuse raames raadioside piiramine ei mõjuta igapäevast mobiilside kasutamist, kuna nimetatud eesmärkidel toimub raadioside piiramine selleks ettevalmistatud aladel, näiteks polügoonidel.

Eelnõu soodustab kaitsetööstuse arengut, mis omakorda tähendab Eesti riigile laekuvat lisamaksutulu.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Eelnõu rakendamine ei too riigile kaasa otseseid kulusid.

TTJA töökoormus tõuseb vähesel määral, kuna suureneb sagedusloa taotlemise õigust omavate isikute ring, ning ametile lisandub kooskõlastuse läbiviimise kohustus ministeeriumitega piiravate tingimuste ajakohasena hoidmise jaoks.

8. Rakendusaktid

ESS-is tehtavate muudatuste jõustumisel tunnistatakse kehtetuks majandus- ja kommunikatsiooniministri 21. septembri 2005. aasta määruse nr 109 „Nõuded elektromagnetilisele kiirgusele ja raadioside piiramisele“ (RT I, 02.12.2015, 7; kättesaadav Riigi Teatajas: <https://www.riigiteataja.ee/akt/102122015007>) volitusnorm, mistõttu muutub eelviidatud määrus kehtetuks.

ESS-is tehtavate muudatuste jõustumisel:

1) tunnistatakse kehtetuks Vabariigi Valitsuse 12. detsembri 2005. aasta määrus nr 301 „Raadioside piiramise kord“ (RT I, 29.12.2024, 14; kättesaadav Riigi Teatajas: <https://www.riigiteataja.ee/akt/129122024014>);

2) kehtestatakse uus Vabariigi Valitsuse määrus „Raadioside piiramise tingimused ja kord“. Antud määrus asendab eelmises punktis kehtetuks tunnistatud määrust. Uues määruses sätestatakse täpsemad tingimused ja kord raadioside piiramisele, arvestades antud eelnõus tehtud ESS-i muudatustega. Määrusega täpsustatakse raadioside piiramise üldiseid tehnilisi tingimusi (näiteks piiramise ajaline kestus, keeld segada raadiosagedusi väljaspool sagedusloaga kehtestatud tingimusi jne). Lisaks määratletakse põhimõtted, kuidas ja millal toimub TTJA ja avalikkuse teavitamine piiramise faktist ning kuidas toimub piirkondade määratlemine asutuste poolt, kus raadioside piiramist rakendada ei tohi (näiteks lennuväljade ümbrus).

Määruse kavand on lisatud eelnõu seletuskirjale (lisa 1).

9. Seaduse jõustumine

Kuna eelnõuga kavandatud muudatused ei too kellelegi kaasa kohustusi vaid sellega antakse õigus raadioside piiramist võimaldavate seadmete kasutamiseks, kui selleks nähakse vajadust, siis jõustuvad muudatused üldkorras ehk kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) [26-0280](#) kaudu kooskõlastamiseks Siseministeeriumile, Kaitseministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Kliimaministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Kaitseväge peastaabile, Transpordiametile, Kaitsepolitseiametile, Eesti Lennuakadeemiale, Sisekaitseakadeemiale, Lennuliiklusteeninduse AS-ile, AS-ile Eesti Varude Keskus, Eesti Energia AS-ile, Elektrilevi OÜ-le, Elering AS-ile ning Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidule.

Siseministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning Kaitseministeerium⁹ kooskõlastasid eelnõu märkustega. Kliimaministeerium ei kooskõlastanud eelnõu.

Eelnõule esitasid arvamuse Lennuliiklusteeninduse AS, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit, Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskus ning Riigikantselei.

Ülevaade märkuste ja arvamuste arvestamisest ning mitteamvestamisest on toodud seletuskirja lisa 2.

⁹ Kaitseministeeriumi kiri on märkega asutusesiseseks kasutamiseks (AvTS § 35 lg 1 p 3 (1)).

Algatab Vabariigi Valitsus 2026

(allkirjastatud digitaalselt)